

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 78/14
Luxemburg den 5 juni 2014

Generaladvokatens förslag till avgörande i mål C-117/13
Technische Universität Darmstadt mot Eugen Ulmer KG

**Enligt generaladvokat Niilo Jääskinen kan en medlemsstat tillåta att bibliotek, utan
rättsinnehavarnas tillstånd, digitaliserar böcker som finns i deras samlingar i syfte
att tillgängliggöra dem genom därför avsedda terminaler**

*Även om upphovsrättsdirektivet inte ger medlemsstaterna behörighet att tillåta användare att lagra
en bok som biblioteket har digitaliserat på ett USB-minne, utgör det i princip inte hinder mot att
boken skrivs ut på papper som en privat kopia.*

Enligt upphovsrättsdirektivet¹ ska medlemsstaterna föreskriva en ensamrätt för upphovsmännen att tillåta eller förbjuda mångfaldigande och överföring till allmänheten av deras verk. Direktivet tillåter dock att medlemsstaterna föreskriver vissa undantag från eller inskränkningar i denna rätt. En sådan möjlighet gäller bland annat till förmån för bibliotek som är tillgängliga för allmänheten², vilka, tillgängliggör verk i deras samlingar för enskilda användare i forskningssyfte eller för privata studier genom därför avsedda terminaler.³ I förevarande mål har Bundesgerichtshof (högsta förbundsdomstolen i Tyskland) bett domstolen att precisera omfattningen av denna möjlighet, som Tyskland har valt att utnyttja.

Bundesgerichtshof har att avgöra ett mål mellan tekniska högskolan i Darmstadt (Technische Universität Darmstadt) och ett tyskt förlag, Eugen Ulmer KG⁴. Förlaget vill förhindra i) att högskolan digitaliserar en bok som ingår i dess samlingar och som getts ut av Eugen Ulmer⁵ och ii) att bibliotekets besökare genom de elektroniska läsplatserna på biblioteket skriver ut boken och/eller lagrar den på ett USB-minne och/eller tar med sig dessa mångfaldiganden från biblioteket. Högskolan har nämligen digitaliserat boken i fråga och gjort den tillgänglig genom elektroniska läsplatser⁶. Högskolan har valt att inte anta förlagets erbjudande om att förvärva och använda de läroböcker som förlaget ger ut som elektroniska böcker (e-böcker).

I det förslag till avgörande som generaladvokat Niilo Jääskinen föredrar idag förklarar han att biblioteket kan göra gälla undantaget för särskilda terminaler även om rättsinnehavaren har erbjudit ett bibliotek att på skäliga villkor ingå licensavtal avseende användningen av dennes verk.⁷ Enligt Niilo Jääskinen är det endast när det verkligen har ingåtts ett sådant avtal som biblioteket inte längre kan åberopa detta undantag.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället (EGT L 167, s. 10).

² Sådana bibliotek söker inte uppnå ekonomisk eller kommersiell vinning. Denna möjlighet gäller, under samma förutsättningar, för utbildningsanstalter, museer och arkiv.

³ "Användning genom överföring eller genom tillgängliggörande för enskilda i forskningssyfte eller för privata studier genom därför avsedda terminaler i lokalerna hos [aktuella inrättningar] av verk och andra alster som finns i deras samlingar och som inte omfattas av köpe- eller licensvillkor" (artikel 5.3 n i direktivet).

⁴ Det verkar röra sig om ett "pilotmål". Den tekniska högskolan stöds av Deutscher Bibliotheksverband e.V. (det tyska biblioteksförbundet) och av Bureau européen des bibliothèques et des associations d'information et de documentation (Eblida). Förlaget stöds av Börsenverein des deutschen Buchhandels (tysk bokhandlareförening). Detta visar enligt generaladvokaten på betydelsen av detta mål för bibliotek, upphovsmän och förlag (särskilt förlag inom vetenskap).

⁵ Det rör sig om en lärobok av Winfried Schulze med titeln *Einführung in die neuere Geschichte* (Introduktion till nutidshistorien).

⁶ Det är inte möjligt att samtidigt studera fler exemplar vid läsplatserna än vad som ingår i bibliotekets samlingar.

⁷ Detta innebär att ett sådant erbjudande inte betyder att det aktuella verket ska anses omfattas av köpe- eller licensvillkor, i den mening som avses i den bestämmelse i direktivet som citeras i fotnot 3 ovan.

Generaladvokaten slår vidare fast att **direktivet inte utgör hinder mot att medlemsstaterna ger bibliotek rätt att digitalisera verk som finns i deras samlingar, om detta är nödvändigt för att göra dessa verk tillgängliga för allmänheten genom därför avsedda terminaler**. Så kan vara fallet vad avser åtgärder som syftar till att skydda originalexemplar av **gamla verk** som fortfarande omfattas av upphovsrätt och som är **sköra eller sällsynta**. Så kan även vara fallet när det aktuella **verket ska användas av ett stort antal studerande och kopiering riskerar att ge upphov till ett oproportionerligt slitage**.

Niilo Jääskinen preciserar emellertid att **direktivet inte tillåter digitalisering av en hel samling, utan att undantaget är begränsat till enskilda verk**. Möjligheten till tillgängliggörande genom därför avsedda terminaler får exempelvis inte utnyttjas i det enda syftet att undvika att behöva köpa in ett tillräckligt antal fysiska exemplar av verket.

Jääskinen anser slutligen att **direktivet inte tillåter terminalanvändarna att lagra verk som tillgängliggörs på ett USB-minne**. Han påpekar bland annat att undantaget för särskilda terminaler i huvudsak utgör ett undantag från rättssinnehavarnas ensamrätt till överföring. Enligt generaladvokaten innebär begreppet överföring att detta undantag inte kan omfatta en möjlighet att lagra verket på ett USB-minne, eftersom det då inte rör sig om överföring vid biblioteket, utan om att användaren skapar en privat digital kopia. Ett sådant mångfaldigande är för övrigt inte nödvändigt för att bevara undantagets ändamålsenliga verkan, även om det vore ändamålsenligt för användaren. Det aktuella undantaget kan dessutom inte omfatta att biblioteket gör sin digitala kopia tillgänglig för användaren för att denne senare ska kunna skapa ytterligare en kopia och lagra den på ett USB-minne.

Generaladvokaten anser att undantaget för särskilda terminaler inte heller omfattar utskrifter på papper, men påpekar att **utskriften av ett verk som görs tillgängligt på särskilda terminaler kan tänkas omfattas av andra undantag i direktivet, särskilt undantaget för kopior för privat bruk**. Generaladvokaten ser härvid ingen skillnad mellan att fotokopiera sidor ur fysiska verk som finns i bibliotekets samlingar och att skriva ut sidor av en digital kopia. Den risk för omfattande olaglig spridning som föreligger i fråga om digitala kopior föreligger inte vad rör utskrifter på papper.

PÅPEKANDE: Generaladvokatens förslag till avgörande är inte bindande för domstolen. Generaladvokaternas uppdrag består i att fullständigt oavhängigt föreslå domstolen en rättslig lösning i det mål som de har fått i uppdrag att handlägga. Domstolens domare ska nu inleda en enskild överläggning i förevarande mål. Domen kommer att meddelas vid ett senare datum.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127